

VAISENHUSIANERBLADET

UDGIVET AF FORENINGEN:

„DET GODE MINDE“

Nr. 8.

København, August 1909.

7. Aarg.

Udflugt til Jægerspris over Slangerup-Frederikssund Søndag d. 8. August 1909.

Programmet er følgende:

- Kl. 8¹/₄: **Søndag den 8. August:** Mødested Slangerupbanen. — Toget afgaar **præcis**
- 8,35: til Slangerup gennem det smukke Landskab (Hareskov, Farum o. s. v.).
  - 10: Ankomst til Slangerup, hvorfra man pr. Vogn kører den lille Mil til Frederikssund.
  - 10³/₄: Den medbragte Frokost spises paa Kalvøen, en Restaurant, der ligger paa en høj Skrænt ved Isefjord i Byens Anlæg.
  - 12: Holder Vognene parate for at føre os til Jægerspris. Undervejs gøres Holdt ved Udsigtshøjen Kignæs med den prægtige Udsigt over Roskildefjord.
  - 1: Beses Slottet, hvorefter Deltagerne
  - 1¹/₂—4¹/₂ har Lejlighed til at spadserere i den store Slotspark, hvor bl. a. findes Grevinde Danners Grav, 55 Mindestøtter for berømte Mænd og Kvinder og enkelte ældgamle Kæmpetræer, hvis Lige ikke findes i Danmark.
  - 5: Køres tilbage til Frederikssund.
  - 6: Middag bestaaende af: *Fisk, Steg og Dessert.*
Efter Middagen Dans til Kl. 9¹/₂.
  - 10: Køres til Slangerup.
  - 11: Afgang fra Slangerup.
  - 12,2: Ankomst til København.

Da saa godt som alle Deltagerne skal ind til Byen, vil der ske Henvendelse til Sporvejselskabet om at holde nogle **ekstra Linie 5 Vogne** rede for os ved Slangerupbanen Kl. 12¹/₄ præcis.

Prisen for denne Tur (Jernbane, Vogn, Slotsbesøg, Middag) er **Kr. 4,65 for Medlemmer og Bidragydere. Kr. 5,25 for Besøgende.**

For at Turen kan gaa i Orden til denne billige Pris, fordres **200 Deltagere**, men af Hensyn til Deltagernes Bekvemmelighed overskrides dette Tal ikke gerne, og Tegningen slutes, naar Tallet er naaet.

For dem, der ikke ønsker at medbringe **Frokost**, kan serveres koldt Bord med varm Ret og Snaps for Kr. 1,50 mod forudgaaende Tegning inden den 5. August.

Tegning finder Sted og Billetterne udleveres hos Herr Robert Larsen, Vimmelskaftet 47. Tegningen er bindende og slutter den 5. August; Billetterne maa afhentes senest Fredag den 6. August. — Viser Deltagelsen sig for ringe, aflyses Turen.

PAA Opfordring af Redaktøren ved vort Blad skal jeg forsøge at give en lille Beskrivelse af de Steder, der skal besøges Søndag den 8. August.

Den smukke Tur med Toget til Slangerup er vel nok kendt af de fleste for de første Par Mils Vedkommende; men maaske har dog de færreste rejst denne Vej til Frederikssund, og idet det er at haabe, at rigtig mange vil benytte sig af denne enestaaende Lejlighed, er jeg overbevist om, at ingen af Deltagerne vil fortryde at blive gjort bekendt med hele denne Rute over Bagsværd, Hareskov, Farum, Fiskebæk og Kingos Fødeby.

Slangerup var før en Købstad, men distanceredes efterhaanden saaledes, at den i 1809 ophævedes som saadan. Det er en venlig By; man faar Indtryk af, at den engang har kendt bedre Dage, hvad dens store Kirke for en Del er Aarsag til. Der findes bl. a. en Mindesten for Erik Ejegod og Dronning Bodil.

Den 1 Mil lange Tur til Frederikssund er særdeles nydelig.

Denne By er som de fleste mindre Provinsbyer, der jo er mere eller mindre kedelige, alle skaaret over den samme Læst: en Hovedgade med flere Sidegader og Smøger, Byen har c. 2,500 Indbyggere, en temmelig god Havn og er i stadig Fremvækst. — Dens Oprindelse gaar tilbage til Frederik d. II, som 1578 gav Slangerup-Købmændene Ret til at oplægge Varer paa Udesundby Bakke ved Roskilde Fjord; Stedet kaldtes en Tid Falkenberg, men fik under Frederik d. III sit nuværende Navn fastslaaet og 1665 Købstadsrettigheder. Slangerups gamle Sejlløb, den nuværende Græsedee Aa, var nemlig sandet til.

Efter at man er kommen igennem Byen og har spist Frokost ved Kalvøens højtliggende Restauration med den herligste Udsigt over By og Fjord, gaar Vejen til Hornsherred over Pontonbroen (Kronprins Frederiks Bro, bygget 1868) til Færgelunden; her har man lige for sig den gamle Færggaard; nu drejer man til højre, følger Vejen gennem Skoven forbi Udsigtspunktet Kignæs, som ligger til højre for Vejen, videre forbi Kignæsgaard (som ejedes af Billedhugger Jerichau, død her 1883) og ad Landevejen gennem Neder Draaby til Jægerspris.

Dette Slot, der i Tidernes Løb flere Gange har skiftet Ejere, blev købt af Frederik den VII og af dennes Hustru, Grevinde Danner, ved Testamente bestemt til, med tilhørende Gods, at danne en Stiftelse for hjælpeløse og forladte Pigebørn, især af Almuen, saaledes at de der skulde opdrages og uddannes til dygtige Tjenestepiger. Denne Stiftelse optager Plejebørn i en Alder af 2—4 Aar og underholder og underviser dem til deres 16. Aar. Børnene fordeles i Familier paa 20 under en Plejemoder, hver Familie danner et Hjem for sig. Et af disse Hjem kan man, ved Henvendelse til Forstanderen, faa Lov til at bese; de findes i den gamle Kavalerbygning og nye Tilbygninger. Børneantallet er c. 350. Undervisningen ledes af en Overlærer og 9

Lærerinder. Slottet bestaar af 3 Fløje og har 3 Taarne med Spir; det er omgivet af Grave, som dog nu er tørlagte, paa Plænen foran staar en Broncehjørt. Den nordre Fløj er den ældste og Rest af det gamle Abrahamstrup, som allerede nævnes under Erik Menved; her mistede hans Dronning, Ingeborg, paa en ulykkelig Køretur sit sidste tilbageværende Barn og gik af Sorg i St. Clara Kloster i Roskilde. Baade Frederik d. IV, Christian d. VI og Frederik d. V har jævnlig opholdt sig her, og Christian d. IV tilbyggede et Par Fløje.

Frederik d. VII's og Grevinde Danners Værelser henstaar uforandrede saaledes, som de beboedes af Kongen og hans Hustru; de indeholder en se-værdig Samling af Kongens Dragter, Gaver fra fremmede Fyrster, hans mange Piber, Oldsager etc.

Slottet er omgivet af en smuk Have og Skov, som kaldes Slotshegnet. I Haven findes en Marmorbuste af Frederik den VII, modeleret af H. V. Bissen, en mærkelig Solskive, skænket Kongen af Præsident Lincoln, og Grevinde Danners Gravhøj med Mindesten paa Toppen og omgivet af 3 Runestene, fundne paa Fyn af Frederik d. VII og førte hertil.

Nord for Slottet, for Enden af en bred og lige Alle, findes en aaben Jættestue, Julianehøj, som Arveprins Frederik, der fik Slottet i Foræring af sin Halvbroder, Christian d. VII, lod udgrave og omdanne til et Mindesmærke for sin Moder; oven paa Højen staar i Rundkreds Stene med Navnene paa flere oldnordiske Konger.

I Haven og Slotshegnet ses en stor Mængde Mindesmærker (54) med bekendte Danskes, Nordmænds og Holsteneres Navne, ligeledes rejste paa Foranstaltning af Arveprinsen; de er af Marmor og udførte af Wiedewelt. En af Vejene fører til Fasangården, der ligger i Skovens østlige Udkant, og i hvis Have der ses en kæmpemæssig Hængebøg; her er ligeledes en god Udsigt over Militærets Lejrplads og Roskilde Fjord. Et Par Minutters Gang vest for Fasangården findes en stensat Jættestue.

Jeg har her nævnt de vigtigste og interessanteste Ting og tror ikke, at man kan naa mere paa een Dag. Ellers vilde en Tur til den prægtige og smukke Nordskov være saare smuk og fornøjelig; der findes store Mosedrag, Bregnekrat, høje Udsigtspunkter og tusindaarige Ege, hvoraf den største, Kongeegen, maaler 36 Fod i Omkreds; det er en saa uberørt Skov, som tænkes kan. Horns Herred er i det hele taget meget rigt paa Gravhøje, Stendysser og andre Oldtidsminder.

Jeg haaber, at dette mit første Produkt til Bladet kan paaregne lidt Interesse, og ønsker Dem alle en god Fornøjelse paa Turen. G. O.

»Vort eget Hjem«.

Kapitalen er nu ..... Kr. 3,335.26
Bidrag og Indmeldelser modtages fremdeles med Taknemmelighed.

BESTYRELSEN.

Det kgl. Vajsenhus

1720—1729.

(Fortsat)

§ 1. *Pigernes Informator* maa have sine anbettede Børn, nogenledes afdeelt ligesaa efter disse Classer paa det hand kand deele sine Timer og sine Metas derefter. Saa at hand 1 Time Formiddag og Eftermiddag Catechiserer over alt. Siden giver hand de større noget for at læse uden ad eller og at læse i Bibelen medens han opholder sig hos de mindste som undervises i ABC, og i Læsning, indtil hand igjen examinerer de større og sender dem hen til Læremoderen da hand atter haver de smaa for sig.

§ 2. Pigerne bringes saa vidt i deres Christendom som de bringes kand, læser ogsaa Bibelen og gjør rede derfor lære ogsaa de Sprog som bliver anordnede i de andre Classer og vænnes til at gjøre lige saa rede for hvert et Ord. Naar de færdig kand læse i Bog og nogenledes forstaar deres Catechismus begyndes ogsaa med at skrive.

§ 3. Alle Informatores lader deres Børn i deres fri-timer have al sømmelig Frihed og lystighed uden at være frygtsom og Folkeskye dog icke langt fra inform(atoris) Øyne eller Øren.

§ 4. Skulde formuendes Folk være begiærendes at deres Børn maatte nyde samme Information i Wæysenhuuset da kan det efter fundatzen tillades og accorderes om en billig Penge aarlig hvoraf Halvdelen kommer Informatori til.

§ 5. Ethvert Barn i Wæysenhuuset beholder de Bøger som dem gives og eyer dem tager dem og ud med sig ud af Wæysenhuuset, saa at foruden de Bibeler som nu af een fornemme Haand bliver dennem skienket over alt |hvilken for de mindste Børn bliver forvaret indtil de dend kan bruge, at de ey forderves og sønderrives| bliver givet ethvert Barn i nederste Classe en a b c Bog en Catechismus Lutheri, Evangelie Bog, Davids Psalter, og en Psalme Bog, og de trykte Bibelens Sprog disse Bøger de under Informatoris opsyn selv forvarer og svarer til, og tager dem op med sig i dend anden Classe hvor de da faar til det Nye Testamente, Christendommens Kierne og andre flere som med Tiden kand findes dem nyttige og dend øverste Classe beholder de forrige og faa til dog efterhaanden alt som der merckes deres lyst og læse Fliid, Arentz sande Christendom, Jersins Skrifter, Fattig Mands Huus Bog Grambows Communion Bønne Bog store fuldkomne Psalme Bog, og andre som kan findes tienlig hvilke de alle beholder og tager ud med sig af Huuset.

§ 6. Dersom Folk der kommer ind i Wæysenhuuset vil give een eller anden af Børnene noget lidet i Penger hvor ringe det og kand være, som allerede skeed er maa Børnene det ingenlunde beholde selv, hvorved de kan vænnes til slickerie, ja tyveri og anden uordning kand indføres men Børnene skal tilholdes strax at levere det til Informatoren som da enten ophæver det til samme

Barns Nytte dend det blev givet til, og det optegner i en Bog, eller og lader være en Sparebøsse i Barnets Skab hvor saadant lægges, og maa for alle ting afvendes at Børnene icke vennes til Naskerie imellem Maaltiderne eller saadan ulovlig Handel indbyrdes.

(Fortsættes)

Taknemmelighed — Utknemmelighed.

Paa en af Mødeaftenerne paa »Helgoland« var en Del af os samlede i en lille Klynge, hvor vi var kommet til at tale om det ikke længere usædvanlige Emne: at samle nye Medlemmer. I Samtalens Løb var der en af Damerne, der bemærkede, at nogle af hendes Kammerater, som nu kom paa Skolens Møder, havde svaret, at de jo nok havde Lyst til at komme i »D. g. M.«, men at *de var Forstanderen saa megen Taknemmelighed skyldig*, at de syntes, de burde blive. Ved at høre dette Svar kom jeg til at tænke paa, *om det kunde kaldes Utknemmelighed fra vor Side, naar vi gik i »D. g. M.«?*

Vi kan sikkert snart blive enige om, at vi alle har Grund til at være Forstanderen taknemmelige; men — ja, jeg har selv været i den unge Forening, dog efter nogle faa Aars Forløb var det næsten Børn, der kom dernede, ens samtidige havde forladt den af forskellige Grunde eller kom kun meget sjældent. Er det da saa mærkeligt, at vi gaar ind i den store Forening, hvor man træffer flere af sine Kammerater eller i det mindste jævnaldrende. Selvfølgelig var det os altid en Glæde at hilse paa Forstanderen, Lærerne og Lærerinderne; det er jo noget, som det har vist sig at være umuligt at faa Lejlighed til i »D. g. M.«

At vi stadig søger at bevare Forbindelsen med vore Kammerater beviser jo dog, at vi stedse med Taknemmelighed bevarer Erindringen om vor Skoletid i »Det kgl. Vajsenhus.« *Et D. g. M. Medlem.*

VAISENHUSIANA.

Cykleturen d. 11. Juli.*)

Hilsen fra en Fynsrejsende. Min Ferierejse i Aar gik til de fynske Humlehaver; jeg skulde paa Landet en Mils Vej fra en By, lige ved den yderste Kant af Lillebælt. Til Odense gik alt vel; Vejret var graat i graat paa Sjælland, skylregnede medens jeg sejlede med Færgen, og — som jeg nok sagde: Solskin og fint Vejr paa Fyn. Naa, saa kom jeg da til Odense, efter — med Protest fra min Side — at have afleveret min Hurtigtogsbillet til en Konduktør, som lo over hele Ansigtet og fortalte, at den var saamænd ingen Nytte til længere. Ak ja, han havde Ret! Fra Odense til B. standsede det lille Tog, som for Resten var væmmelig snavset baade ud- og indvendig (ogsaa Skorstenen), 8 eller 9 Gange, jeg antager paa en Strækning som fra København til Gentofte; vi var 1½ Time om det. Jeg fik til Rejseselskab paa dette Stykke: en Præst (gammel), en Lærerinde (ung) og en Fragtmand (midt imellem). Den

*) Paa Grund af en Misforstaaelse, som vi finder ganske fornøjelig, modtog vi efterfølgende lille Beskrivelse i Stedet for et Referat; forhaabentlig modtager vi yderligere Oplysninger om den interessante Stad Bogense og dens yndige Omegn, og maaske kan Eks-
emplet smitte en eller anden af vore landliggende Læsere.

Red.

sidste tyldte godt, ikke Manden, men alle hans Pakker; han brugte $\frac{1}{4}$ af Kupeen og skulde aflevere og modtage Pakker ved hver Holdeplads. Saa var der to Børn, og (O Skræk!): »Vinduet maa lukkes, det trækker!« sagde Fragtmændene; efter nogen Snakken fik jeg dog Lov til at have det ene staaende lidt aabent. Nu blev jeg jo spurgt om, hvor jeg var fra, hvor jeg skulde hen m. m.; Fragtmændens Familieforhold fik jeg ogsaa Besked paa; saa naaede vi Byen, jeg skulde til, og her var der Vogn efter mig. Alle Gaarde og Huse, vi kom forbi, saa rigtig godt ud med pyntelige Roser opad Stuehusets Mure og næsten alle Haver med Humle; denne gjorde et hyggeligt Indtryk og var sine 5—6 Alen høj; dog bruger Folkene den ikke selv, men sælger den til Bryggerierne. Mælken bliver solgt til Andelsmejeriet, og saa faar de skummet Mælk tilbage. Men det vil jeg raade alle, der skal ud paa Landet paa Fyn: Lær at spise meget Grød og at forstaa det fynske. Paa Gaarden, hvor jeg kom, var der Fynboer, Jyder og Sjællændere, det var et helt Babylon; jeg sad og anstrængte mig for at forstaa, men det var meget vanskeligt i Begyndelsen. Her er den dejligste Strand med Udsigt til Jylland, og Skov udenfor Huset, mest vild Skov med alle Slags Slynplanter, vilde Kaprifolier og Roser, samt en Masse Bregner. Vejret er dog ikke videre godt nu, og saa er der jo kedeligt paa Landet; Luften i Stuerne er ikke særlig god, Folk her holder ikke meget af at aabne Vinduer eller Døre. Her er en Del Herregaarde: Gyldensten, Harridslevgaard m. fl. i Egnen om Bogense; men jeg har endnu ikke set dem.

Vajsenhusianer-Vejviser XI.

At anbefale Hr. **Otto Agerbundsens** gode gamle **Sadelmager-Forretning (Krystalgade 3 — T 8239)** er næsten overflødig; den anbefaler sig selv. Der kunde passende staa i Hr. A.s Annonce: »Gaa til A. og bliv vis« — som et andet større Firma her i Byen averterer; ved at gøre et Indkøb hos Hr. A. vil man straks erfare, hvor uklogt det er at lade sig lokke af andre billige Tilbud og saa faa langt daarligere Arbejde.

Hr. A. leder selv sine store Værksteder, hvilket er den bedste **Garanti for reelt Arbejde.** *Annoncekvistør.*

Sommermøder

afholdes i **August** Maaned:

Onsdag den 11. paa »Helgoland«.
do. » 25. » do.

I **September** afholdes:

Søndag den 5.: **Naddetur.**

Onsdag » 8.: **Aftenunderholdning** med Bal paa »Helgoland«, i Forbindelse med **Præmieskydning.**
Nærmere Bekendtgørelse i næste Nr.

BESTYRELSEN.

Skydning.

Som tidligere meddelt i Bladet har Foreningen arrangeret Skydning paa »Helgoland« paa Mødeaftenerne, og dette har ogsaa vist sig at vinde Bifald hos Medlemmerne, der saa godt som hver Gang har givet Møde og afgivet de reglementerede 3 Skud.

Det er ikke alene for selve Skydningen, der er vist Interesse, men ogsaa for hele Sagen, idet f. Eks. Hr. Otto Agerbundsens straks var saa opmærksom at forære Foreningen et fortræffeligt Hylster til Bøssen.

Bestyrelsen agter i September Maaned at afholde en **Præmieskydning** (med 3 à 4 Præmier); dersom nogen har en eller anden Genstand, som kunde anvendes til Gevinst, vilde Bestyrelsen være meget forbunden for en saadan Gave, som kunde forøge Antallet af Præmierne.

Nærmere Bekendtgørelse i næste Nr.

NB. De Medlemmer, der ønsker at deltage, maa have afgivet **mindst 12 Skud i Forvejen.**

BESTYRELSEN.

Fribolig.

Til Efteraaret bortgives en Fribolig i Foreningens Stiftelse, Ahornsgade 7 og 9.

For at komme i Betragtning maa vedkommende Ansøgere have været Medlemmer af Foreningen mindst 5 Aar eller i samme Tidsrum bidraget til dens Friboligfond.

Tidligere Ansøgere maa indgive Ansøgning paany.

Blanketter faas hos Formanden, *Prokurist C. Landsvig, Birkegade 28, 3. Sal*, og maa i udfyldt Stand tilbagesendes sammesteds **inden denne Maanedes Udgang.**

BESTYRELSEN.

Værelse til Leje.

Et mindre, men propert, møbl. Værelse er til Leje fra 8. August i et roligt Hus. **12 Kr.**

Fru M. Mørch,
Forhaabningsholmsallé 49³ (Frederiksberg).

Til **Tivoli og Zoologisk Have** (hvor Girafferne er ude og »Grete« cykler) faas Billetter à **35 Øre** hos:

<i>Rob. Larsen,</i>	<i>Johs. Jørgensen,</i>
Vimmelskafte 47.	Østerbrogade 80.
(Charcuteriforretningen).	(Confektionshandelen).

Kort og godt.

Et Dementi nødsages vi til for første Gang at bringe, men er ikke desto mindre glade derved: Fru Hanne Hallin har ikke været indlagt paa Hospitalet og er forlængst restitueret efter sit Uheld.

Et traadløst Telegram har vi under 14. f. M. for første Gang modtaget; det lød saaledes:
Alt vel. Hils alle.

Rolund, Atlanterhavet, 40. Længdegrad.

Det kgl. Vajsenhus' Forstander, Forfatteren Ch. Gandrup, fyldte den 28. f. M. 62 Aar.

Meddelelser (helst korrekte), der maatte egne sig til Optagelse under denne Rubrik, modtages altid med Glæde.

Foreningsmeddelelser

bedes sendt til **Formanden, C. Landsvig, Birkegade 28³**, som ligeledes modtager Indmeldelser af **Medlemmer (50 Øre mdl.)** og **Bidragydere (33 Øre mdl.)**.

Bladmeddelelser sendes efter ovennævnte Adresse eller til **Johs. Madsen, Bjelkes Allé 44.**

D'Herr Principalers og Pladssøgendes Opmærksomhed henledes paa, at Bladet, foreløbig, for saa vidt Pladsen tillader, gratis optager Avertissementer i begge Retninger.

Forekommende Mangler ved Bladets Tilsendelse bedes venligst paaklagede hos Postvæsenet i vedkommende Distrikt, da Redaktionen intet Ansvar kan have herfor.